

“Vi är inga kampanjnissar”

Heinz Schenck, 1992

Gratis texthäfte till öppen diskussionsträff för alla intresserade
på India Däck 18.00 11/3 2009

I

Den autonoma rörelsens historia är en historia om kampanjer. Även vi hoppades att det skulle växa fram en kontinuerlig politik ur dessa enfrågerörelser. Sedan antikärnkraftsrörelsen 1986 har vi bedömt detta koncept som helt ödelagt. Trots detta har vi i brist på alternativ med gnislande tänder deltagit i IMF- och Shellkampanjen, även om vi anade att de strax skulle bryta samman. Vi tyckte att en otillfredsställande praktik var bättre än ingen praktik alls.

Med detta inlägg tar vi ställning mot de senaste kampanjerna. När vi tar upp exempel, då framförallt anti-OS-kampanjen, så går vår kritik att överföra även på till exempel toppmöten- och flyktingkampanjer.

Vi har inget principiellt att invända mot en OS-, flykting- eller toppmöteskampanj. Men kampanjerna måste vara ett resultat av en strategisk diskussion och inte en ersättning för den.

II.

En politisk rörelse måste utarbeta en analys av samhället, och därigenom delta i ett permanent offentligt meningsutbyte (så långt repressionen tillåter det) med varandra såväl som med andra grupper i samhället. Ur denna analys måste man bestämma vilka medel och vilka betoningar som är lämpliga under de rådande förutsättningarna.

III.

Den autonoma praktiken ser som bekant annorlunda ut. En heltäckande samhällsanalys ägnar man sig åt varken inbördes eller i dialog med andra samhällsgrupper, varken offentligt eller internt - i alla fall inte i de egna smågrupperna, som för sig helt saknar politisk handlingskraft och i ännu mindre grad skulle kunna uppnå samhällsrelevans.

IV.

Så fortsätter ständigt denna väntan på yttre händelser - på stora projekt, politiska motståndares möten, angripande fascister, utrymda ockuperade hus. Egentligen borde vi då och då bjuda våra motståndare på middag, eller ordna en kvartersfest till deras ära; hur långtråkig skulle inte hösten

1988 ha varit utan IMF, hur tråkigt skulle det inte vara i München utan toppmötet 1992 och hur segt skulle inte livet i flera av de ockuperade husen vara utan attacker från snuten.

När alla blir lättade av en anledning att få demonstrera och samtidigt klagar över det utåt, blir det schizofrent. Men sysselsättningsterapi är tyvärr inget politiskt perspektiv.

V.

När såväl ansatsen som formen (högsta militans på alla plan) för politiken ligger fast, uppstår nödvändigtvis ett instrumentellt förhållande till teorin. Teori används bara för att ge sin välsignelse åt den på förhand beslutade praktiken. Detta leder till en minskad förståelse av teorin; teori är inte längre beskrivandet av samhällsförhållanden och de därur följande möjligheterna att ingripa, utan blott en beskrivning av motståndarens intriger. Till och med rena faktauppräknings får beteckningen teori. Som konsekvens slår det självavslöjande begreppet ”innehåll” genom: formen är redan given, den behöver bara fyllas med innehåll. Vari detta innehåll består är närmast likgiltigt, bara formen är intressant. Vi tror att även våra beryktade tysta stormöten hänger samman med detta falska förhållande mellan teori och praktik. För den som redan på förhand bestämt praktiken, så att det inte längre är möjligt att diskutera strategi, för den återstår bara de tekniska detaljerna: de gamla kära diskussionerna om kedjor eller ej, maskering eller ej och så vidare.

VI.

Vi förkastar kampanjerna av flera skäl: både politiska och personliga. Våra personliga skäl är dock generaliserbara och därigenom också politiska.

Att inte kunna lära sig av sina erfarenheter är att tvingas göra om sina fel, eftersom det helt enkelt inte finns några bestående forum där erfarenheter bortom ren manöverkritik kan diskuteras, och att inte kunna diskutera Hur utan bara Om en kampanj ska bedrivas; det kanske man står ut med personligen en eller två gånger. Men efter det hjälper inte ens uppståndandet av fienden i de vildaste färger längre.

Denna politik är fullkomligt oanvändbar till att upphäva

de enskildas samhälleliga objektförhållande; tvärtom förstärker de dem ytterligare. Då politiken inte utvecklas från en självbestämd utgångspunkt utan endast motsätter sig fiendens strategi, blir vi själva i vår politik fortfarande bara offer för deras planer och tidsmässigt handikappade. Även en fisk som nappar på betet och stretar emot är ett offer för fiskaren.

Vi är inte heller längre beredda att utjämna politiska fel genom subjektivt ökat engagemang. Om det inte är politiskt önskvärt, som nu vad gäller den autonoma delen av Anti-OS-kampanjen, att bedriva ett intensivt offentlighetsarbete, så att verkligen tiotusentals människor kommer på fötter, går vi trots magknip inte till demonstrationen bara för att det inte ska se så beklagligt ut. Det leder bara till en bekräftelse av tesen att det räcker att mobilisera inom rörelsen.

Politiskt tycks oss praktiken under tiden inte bara otillräcklig, utan allt från falsk till kontraproduktiv. Som otillräcklig betecknar vi till exempel en radikal praktik som endast sträcker sig till en delfråga (internationalism, fångar etc), och som knappt eller inte alls försöker utarbeta ett samlat revolutionärt projekt. Men hellre en sådan praktik än ingen alls.

En politik med heltäckande revolutionära anspråk, som istället för strategiska diskussioner bedriver ett krampaktigt sökande efter anledningar, som är fången i önsketänkande och därigenom skapar illusioner ("kanske tar vi med denna kampanjsteget till kontinuitet"), som inte leder till ett tillägnande av politiska begripligheter utan snarare till politisk oduglighet, kan på längre sikt bara föra oss bakåt även om till exempel själva OS likafullt kan vältas omkull. Vi kan då även konstatera en varaktig skadlig efterverkan av kampanjpolitiken: det finns visserligen kvar en aning om den egna hjälplösheten, men det fattas varje instrument för att förklara den eller överhuvudtaget kunna föreställa sig politik på ett annat sätt. "Vi gör ännu en kampanj, vi vet visserligen att detta inte är det optimala, men vi kommer inte på något annat" är en politisk bankrutt-förklaring.

VII.

Den som bara bevakar och angriper fienden under deras offensiv, har redan förprogrammerat sitt eget nederlag. Att angripa den starkaste punkten leder högst sällan till framgångar. Även om man uppnått några sådana vinster behåller vi ett märkvärdigt ointresse för dem. Då fienden alltid är på offensiv någonstans, blir framgången knappt noterad och än mindre till nytta, utan snarare skyndar man vidare till nästa fråga. (Endast rent militära framgångar noteras, som 1 maj 1987 och 1989; dessa blir till myter). En sådan politik, som inte kan notera några framsteg, måste leda till demoralisering eller smärre psykologiska störningar. Bilden av fiendens allomfattande makt förstärks. En politisk teori, som bara ser fienden i angreppsögonblicket kan bara leverera en ofullständig bild av samhället. Då den militanta vänstern håller denna bild för fullständig, blir det i grunden fel. Tesen att samhället blir alltmer fascistiskt har här sitt ursprung, och denna legitimerar i efterhand den ständiga konspirationstänkandet och leder därigenom till fortsatta avgränsningar från verkligheten. Likaså legitimerar det en underskattning av alla andra aktionsformer än det direkta angreppet. Så blir hela frågor där det vid första anblicken inte verkar finnas några utsikter för direkta

aktioner överlätna åt reformisterna (till exempel sjukvård, arbetsplats-, skol- och universitetskamper). Därav följer att det är slut med politiken som rör de egna behoven, utom på de få punkter där det verkar möjligt att göra ett militant angrepp. Detta hör till de faktorer som förklarar det ringa intresset för framgångar i de pågående kampanjerna.

VIII.

Alltså är den autonoma kampanjpolitiken en de facto-reformism. Efter antikärnkraftsrörelsens sista höjdpunkt gick det inte att förneka: det autonoma konceptet, att intervensera genom militanta angrepp i delmålsrörelser, att driva kampen från kravaller till revolution och från enskilda frågor till kamp mot hela systemet, gick i spillror. Istället blev de autonoma De Grönas beväpnade gren. Medan de autonoma kom ut svagare ur kampanjerna än de gått in i dem, trots eller snarare på grund av de delframgångar som tillkämpats inte minst genom deras egen insats (då föll ansatsen bort och rörelsesvackan trädde in), så ökade De Grönas röstsiffror och gick från enfrågeparti till heltäckande samhällskraft. De autonoma stod för rubrikerna, för de politiska trycket, medan De Gröna visade fram politiskt konkreta begrepp och förstod att binda in delkamper i ett mer långsiktigt politiskt arbete. Historiskt sett är detta ingen ny konstellation. Vid flera tillfällen har det funnits massrörelser, som använts av ledare/andra samhällskrafter för deras egna mål. Detta kommer ur att massrörelser på grund av sin klassammansättning inte kunnat utveckla politiska koncept. Det nya är bara att de autonoma försöker sälja den situation som alltid föds på nytt ur nöden som politiskt recept, och därmed frivilligt ställa massan till svars, på vars axlar historien skapas. Och detta fastän man utifrån sin materiella situation egentligen vore fullständigt kapabel att utveckla egna koncept.

Vad företogs då åren efter 1986, inte för att vricka omkull saker utan bara för att undfly de-facto-reformism-trots-den-revolutionära-förpackningen?

- Miljöfrågan övergavs, då reformisterna här var mest genomorganiserade.

- Andra frågor togs upp allt starkare: flyktingar, omstrukturering etc, då man hoppades att reformisterna inte skulle kunna ockupera detta område.

- En ilsken gränsdragningsiver gentemot enstaka reformistiska analyser och fasthållande vid förment radikalare analyser, för teser som förklarade fienden som ondare. Så höll vi den ekonomiskt-maktstrategiskt analyserande gulfkrigsparollen "Inget blod för olja" för mer realistisk än försöket att tolka kriget som ett "förintelsekrig mot den arabiska befolkningen". Försöket att avgränsa sig gentemot reformisterna i analysen av fiendens planer istället för i de samhälleliga perspektiven, ledde till konspirationsteorier som inte lät sig beläggas alls.

- Man övergav ställandet av några som helst konkreta krav ("Vi är bara där")

- Man övergav alla förbund med reformister, nämligen alla som inte hörde till den militanta vänstern.

Framgången är lika med noll.

Antingen övade man sig i politisk existentialism och kunde inte formulera något politiskt mål överhuvudtaget vid sidan om stojets omedelbara angreppspunkter (första maj) vilket i slutändan innebär att man förlorar hela det politiska perspektivet. Eller så måste man göra erfarenheten att reformism inte är en fråga om tema,

och att varje tema i slutändan då låter sig ockuperas av reformismen. Följden blev då återigen den gamla arbetsdelningen, som nu visar sig en gång till i OS-kampanjen: de autonoma gör aktiviteterna på gatorna och iallafall ytterligare ett arrangemang i "Ex" (Berlins Kafé 44) för dem som redan var insatta, Alternativa Listan, Naturskyddsförbundet och andra organiserar offentliga debatter, pressarbete etc, och tolkar då också de autonomas aktioner gentemot pressen ("Polisen ville få fram övergrepp").

Efter att det uttryckliga avvisandet av varje samarbete med reformisterna i IMF-kampanjen 1988 var lika splittrat som den intensiva allianspolitiken fram till 1986, så existerar inte alls någon gemensam linje längre: varje grupp bedriver allianspolitik efter vad de själva tycker är bra och med ett klart godtycke. Framgången med OS-kampanjen kommer att vara följande: Alternativa Listan stiger stärkt ur konfrontationen, som de behöver för att bli kvitt sin nödtvungna image- och profillörlust. De autonoma kommer i slutändan rädlöst vänta på nästa möjlighet till militant angrepp, och de kommer hursomhelst att se med ro på de personella förlusterna, eftersom deras politik alltid kostar. Alltså, Alternativa Listan går politiskt stärkt ur kampanjen hur den än går, medan de autonoma inte blir stärkta ens om de uppnår sitt omedelbara politiska mål, stoppandet av olympiaden.

IX.

Den flåsiga kampanjpolitiken är en följd av vägran att föra en organiseringsdebatt. "I sin planlöshet och därför perspektivlöshet låtsas scenen vara en organisationsform för känslan av att komma framåt (det skulle då vara så att själva rörelsedynamiken inger oss den känslan även utan vår medverkan). Min tes är då att det även för sig i rörelsens djup är nödvändigt att prata om något så abstrakt som organiseringsfrågan, eftersom vi annars knappast längre kan förnimma något annat än oss själva och aldrig kommer att uppnå någon samhällelig relevans". (Tesar om kulturbegreppet, Interim 155/1).

Också reformismproblemet går inte att komma åt på något annat sätt. En revolutionär rörelse kan inte ta formen av medborgerliga initiativ (hur underjordiska de än må vara) eller så kommer den bara kunna uppnå de mål som sådana har: att förhindra vissa projekt och därmed säkerställa och befästa det samhälleliga normaltillståndet.

Den politiska seismograf-funktionen som proteströrelser under tiden har för det tyska systemet, den har också de autonoma. På samma sätt som dessa visar var den samhälleliga konflikten står på ett tidigt stadium, så visar den också ett korrektiv till den härskande linjen i rättan tid, utan att kunna bygga vidare organisatoriskt på den konfliktpotential som uppstått. När reformistiska koncept drivs genom är detta oftast en fråga om svaghet och oförmåga hos den revolutionära vänstern. Det är ingen lösning att inte resa fler konkreta krav. Det är en lyx för dem som inte tycker det är nödvändigt att uppnå framgångar som lägre hyra, ingen olympiad, uppehållstillstånd för flyktingar. Det som skiljer är vem som går stärkt ur konkreta kamper. Det kan en politisk formation göra bara när den lägger fram koncept som rör hela samhället, när den kan vinna dem som deltar i kampen för långsiktigt arbete. Kampanjer kommer att äga rum trots vår kritik. Detta är vänsterns konservatism: när det är dåliga tider, där allt runt omkring oss förändras,

klamrar man sig alltmer förtvivlat fast vid det gamla. Åtminstone på lång sikt ger detta upphov till haveri. En grupp som inte tar sig an de historiska förändringarna kommer bara leva vidare som sekt utan politisk relevans, om den lever vidare alls.

"En av de allra viktigaste frågorna som rör det politiska partiet hänger ihop med denna rad av fenomen; nämligen huruvida partiet är kapabelt att reagera mot vanans makt och tendensen att mumifieras och bli anakronistisk. Partier uppstår och konstituerar sig som organisationer för att bemästra situationen i historiskt livsviktiga moment inom sin klass, men inte alltid förstår de att anpassa sig till de nya uppgifterna och epokerna, inte alltid förstår de att utvecklas i relation till de komplexa styrkeförhållandena (och de motsvarande positionerna för respektive klass) i ett visst land eller i internationell skala. I analysen av den här utvecklingen hos partierna måste man göra åtskillnad mellan den samhälleliga klassen, partimassorna, byråkratin och partiets generalstab. Byråkratin är den farligaste vanemässigt konservativa kraften. Om den i slutändan bildar en storhet som är solidarisk, självtillräcklig och känner sig oberoende av massan, så blir partiet anakronistiskt och i ögonblicken av akut kris töms det på sitt samhälleliga innehåll och svävar fritt i luften."
(Antonio Gramsci)